

Oponentský posudek
na doktorskou disertační práci
JUDr. Marty Uhlířové
na téma
Postavení obhájce v trestním řízení

I.

Doktorská disertační práce o rozsahu 300 stran pojednává o velice aktuálním tématu – postavení obhájce v trestním řízení. Výběr tématu, který se může zdát na první pohled opotřebovaný, považuji za vhodný a aktuální. S ohledem na časté legislativní změny, tvořící se judikaturu a četné nálezy Ústavního soudu ČR se uvedená problematika neustále vyvíjí, což způsobuje četné aplikační problémy, ale zároveň poukazuje na potřebnost takovéto práce, která v daném časovém období komplexně uvedenou problematiku podchytí. Rovněž tak šíří zvoleného tématu zvládla autorka jednak značným rozsahem práce, jednak rozumným vyvážením posuzovaných zákonných institutů tak, aby nezůstala na povrchu, ale zároveň nezabředla do kasuistických podrobností, které by vybočovaly ze zadaného tématu.

II.

Autorka se zdárně vypořádala se zvolenou tematikou. Za cíl si stanovila komplexně analyzovat postavení obhájce v trestním řízení. Přestože se jedná o problematiku nesmírně širokou (tomu také odpovídá již zmíněný rozsah práce), dle mého názoru se jí podařilo vytčený úkol splnit. Posuzovaná práce je tak na velmi dobré odborné a literární úrovni.

Za velmi silnou stránku práce považuji využití literatury a pramenů a to včetně judikatury. Autorka citlivě volí judikaturu obecných soudů a nálezy Ústavního soudu ČR. Ve vhodné chvíli využívá i judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Tyto jednotlivé odkazy pak činí práci velmi aktuální a prakticky použitelnou.

Z formálního hlediska působí práce uceleně a přehledně, přičemž řazení do jednotlivých částí nepostrádá logiku. Práce se vedle úvodu skládá z dvanácti kapitol a závěru. Autorka postupně podává obecnou charakteristiku postavení obhájce v trestním řízení, podrobně

vymezuje obsah tohoto procesního institutu a zvláštní pozornost věnuje úpravě dle zákona č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže.

Doktorská disertační práce je logicky strukturovaná, obecně srozumitelná i zajímavě napsaná. Předpokládám, že by se mohla stát předmětem zájmu osob, které s uvedenou problematikou přicházejí do styku. Za zmínku zde stojí četné poukazy na problémy v aplikační praxi, které v některých případech vyústí v autorčiny návrhy de lege ferenda. Tato sympatická odvaha i nespokojenost s některými aplikačními postupy činí z uvedené práce velmi živý a zajímavý materiál a takovýto postup považuji za zvláště užitečný.

III.

V samotném úvodu autorka vymezuje podstatu a těžiště práce a zabývá se aplikací zásady zajištění práva na obhajobu a to ve smyslu Listiny základních práv a svobod a dále v návaznosti na to ve smyslu dalších zákonů včetně Ústavy České republiky a nálezů Ústavního soudu České republiky.

Po tomto základním vymezení se autorka logicky věnuje historickému vývoji postavení obhájce na našem území počínaje zákonnou úpravou z roku 1873 a konče trestním řádem z roku 1961.

V dalších pasážích pak autorka vymezuje subjekt a stranu trestního řízení a dochází k pojmu obhájce v české platné právní úpravě. Zásadní normou, kterou autorka v daných pasážích používá vedle trestního řádu, je zákon o advokacii, což je zcela namístě. Velkou pozornost věnuje autorka zákonné možnosti obhájce nechat se zastoupit advokátním koncipientem. V daném případě považuji pasáž za zvlášť zdařilou a v rozumné míře odvážnou, co do uplatnění vlastních názorů, tak i z hlediska užití judikatury i krátkého exkursu do slovenské právní úpravy. Nelze než souhlasit s názorem, že česká právní úprava v dané oblasti není celkem jednoznačná a jasno nevnaší ani judikatura Nejvyššího soudu České republiky.

V dalších částech práce je značná pozornost věnována nutné obhajobě, zvolenému a ustanovenému obhájci, jakož i zákonné možnosti ustanovení obhájce Českou advokátní komorou. V dané tématice zachází autorka do značných podrobností, které odpovídají rozsahu posuzované práce a zároveň nikterak nesnižují její přehlednost.

V kapitole o právech a povinnostech obhájce, kterou považuji za stěžejní část disertační práce, jsou pak jednotlivá práva a povinnosti obhájce členěny přehledně do jednotlivých částí. Z hlediska formální úpravy vítám následné chronologické členění práv obhájce počínaje přípravným řízením přes řízení před soudem až k opravným a mimořádným opravným

prostředkům. Jakkoli by se mohlo zdát, že termín ukončení obhajoby je jednoznačný, všímá si autorka i v této pasáži značných výkladových problémů.

Rozsah pozornosti autorky, pokud se jedná o odměnu a náhradu nákladů ustanoveného obhájce svědčí o značné komplikovanosti a těžkopádnosti platné české úpravy. Těžko lze jinak obhájit skutečnost, jaké množství soudcovské práce (včetně nálezů Ústavního soudu ČR) je věnováno problematice, kterou by měl v ideálním případě řešit vyšší administrativní aparát.

V práci takového rozsahu i odborné úrovni nemohou chybět srovnávací studie zahraničních právních úprav. V daném případě se jedná o úpravy rakouské a německé.

V samotném závěru pak logicky sumarizuje autorka návrhy de lege ferenda, z nichž některé již naznačovala v předchozích partiích práce.

IV.

V závěru konstatuji, že se autorka zdařile vypořádala se zvoleným tématem. Prokázala nepochybné schopnosti teoretického uvažování i schopnosti analytické. Práce splňuje formální i obsahové náležitosti disertační práce. Za hlavní klad považuji rozsah práce a její výstižnost, dále pak použití mnoha zmiňovaných pramenů, ze kterých pak autorka dochází k zobecňujícím závěrům.

V.

S ohledem na shora popsané závěry doporučuji, aby v případě úspěšné obhajoby disertační práce byl JUDr. Martě Uhlířové udělen titul Ph.D.

V Praze dne 19. srpna 2009

JUDr. Jan Sváček

